

До конфіденційної інформації, що є власністю держави, не можуть бути віднесені відомості: про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту; про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, які сталися або можуть статися і загрожують безпеці громадян; про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також про соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення та інші відомості, визначені у ст. 30 Закону України «Про інформацію».

Громадяни, юридичні особи, які володіють інформацією професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого характеру, одержаною на власні кошти, або такою, яка є предметом їх професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого інтересу і не порушують передбаченої законом таємниці, самостійно визначають режим доступу до неї, включаючи належність її до категорії конфіденційної, та встановлюють для неї систему (способи) захисту.

Отже, поняття конфіденційної інформації є ширшим порівняно з поняттям комерційної таємниці. Конфіденційною інформацією можуть бути будь-які відомості, розголошення яких може завдати шкоди особі, державі або суспільству. Це не обов'язково мають бути відомості, що становлять комерційну цінність. Крім того, суб'єктом права на конфіденційну інформацію можуть бути як фізичні і юридичні особи, так і держава та інші публічно-правові утворення.

Поняття «ноу-хау» тлумачиться законодавством України неоднозначно. У Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» ноу-хау визначається інформація, отримана завдяки досвіду та випробуванням, яка: не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій; є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції та/або надання послуг; є визначеною, тобто описаною досить вичерпно, щоб можна було перевірити її відповідність критеріям не загальновідомості та істотності.

Податковий кодекс України закріплює достатньо широке розуміння ноу-хау як інформації щодо промислового, комерційного або наукового досвіду. Закон України «Про інвестиційну діяльність»¹ визначає ноу-хау як сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих.

У сфері юридичної науки також відсутній єдиний підхід щодо розуміння ноу-хау. У більшості випадків під ноу-хау розуміють як технічні, комерційні, фінансові або іншого роду навик, знання та досвід, що використовується при здійсненні підприємницької діяльності. У цьому аспекті слід підтримати позицію науковців, які обґрунтовують самостійність комерційної таємниці та ноу-хау, різницю в їх змісті та істотних ознаках, та потребу у формуванні окремих режимів їх правової охорони.

ЦИВІЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ІПОТЕЧНИХ УСТАНОВ

Колосінський І.А., здобувач кафедри цивільного права і процесу НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного права і процесу НАВС Братель О.Г.

Одним із елементів цивільних правовідносин є суб'єктивні цивільні обов'язки їх учасників. Традиційно суб'єктивний цивільний обов'язок визначається як міра, або вид і міра, належної поведінки учасника цивільних правовідносин. У науці цивільного права виділяють обов'язки активного і пасивного типу.

Прикладами нечисленних обов'язків спеціалізованих іпотечних установ (далі – СІУ) активного типу можуть слугувати обов'язок відшкодувати власникам структурованих іпотечних облігацій (далі – облігації) номінальну вартість облігацій та грошового доходу в порядку, визначеному Законом України «Про іпотечні облігації» (далі – Закон) та проспектом емісії таких

облігацій (ч. 1 ст. 3 Закону), а також обов'язок відшкодувати управителю всі витрати, пов'язані з проведенням процедури звернення стягнення, у випадку виконання СІУ в повному обсязі зобов'язань за облігаціями після прийняття рішення про звернення стягнення на іпотечне покриття і до його продажу або передачі іншій особі (ч. 2 ст. 11 Закону).

В цілому законодавство передбачило досить малу кількість активних обов'язків СІУ. Це можна пояснити застосуванням норми цивільного права про покладання виконання зобов'язання на третю особу. Такими третіми особами, передбаченими Законом, є обслуговуюча установа та управитель іпотечного покриття облігацій (далі – управитель). Саме на обслуговуючу установу покладено виконання таких основних обов'язків СІУ, що має статус кредитора у відносинах із боржниками за договорами про іпотечний кредит, як приймання від боржників платежів та виконання обов'язків іпотекодержателя за іпотечними договорами (п. 1 та п. 6 ч. 1 ст. 9 Закону). На управителя покладено виконання таких основних обов'язків СІУ, що має статус боржника у відносинах із кредиторами за облігаціями, як розподіл грошових доходів, отриманих від боржників за договорами про іпотечний кредит, між власниками облігацій (п. 5 ч. 1 ст. 22 Закону).

На управителя також покладено виконання тих зобов'язань, які виконувала б СІУ якби особисто виконувала зобов'язання емітента облігацій. Вони впливають із договорів, які управитель повинен укласти згідно Закону, а саме: договір на депозитарне обслуговування із депозитарієм (ч. 8 ст. 4), договір про обслуговування іпотечних активів із обслуговуючою установою (ч. 3 ст. 9), договір про проведення перевірки іпотечного покриття із (аудиторського фірмою) аудитором (ч. 7 ст. 19).

Прикладами обов'язків СІУ пасивного типу є заборона на розпорядження іпотечним покриттям в інший спосіб, крім вчинення дій, спрямованих на виконання зобов'язань за відповідним випуском облігацій, на відчуження, передачу у заставу або іншим чином обтяження іпотечних та інших активів, включених до складу іпотечного покриття, якщо тільки стосовно відповідних іпотечних активів не прийняте рішення про їх заміну відповідно до цього закону (ч. 6 ст. 8 Закону).

Разом з поняттям обов'язку сучасні правові системи і цивілістична наука отримали від римського права і класифікацію підстав виникнення обов'язків. Аналіз визначеного Законом виключного виду діяльності СІУ дає можливість прийти до висновку про обмеження ним підстав виникнення їх цивільних прав та обов'язків. Крім цього, закон містить обов'язок СІУ укласти лише такі договори: договір про управління іпотечним покриттям з управителем іпотечного покриття структурованих іпотечних облігацій (ч. 3 ст. 15 та ч. 3 ст. 22) та договір про управління іпотечним покриттям з новим управителем у разі прийняття рішення про ліквідацію юридичної особи – управителя, (ч. 2 ст. 23). З цього випливає висновок про недоцільність набуття СІУ недоговірних правомірних зобов'язань, у тому числі публічно обіцяти винагороду (як за результатами конкурсу, так і без оголошення конкурсу), вчиняти дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Законом передбачена застава іпотечного покриття облігацій та чітко визначено основні її субінститути, що містяться в ЦК України та в Законі України «Про заставу», а саме: предмет застави (п. 5 ч. 1 ст. 1), підстава виникнення застави (ч. 1 ст. 8), зобов'язання, яке забезпечене заставою іпотечного покриття (ч. 1 ст. 3, ч. 1 ст. 8), заміна предмету застави (ч. 2 ст. 19, ч. 1 ст. 8), наступна застава (ч. 1 ст. 8), звернення стягнення на предмет застави (п. 2 ч. 4 ст. 26), реалізації предмета застави (п. 2 ч. 4 ст. 26), припинення права застави (ч. 1 ст. 12). У випадку із власниками облігацій знаходить своє повне підтвердження висловлена в юридичній літературі думка про привілейоване становище окремих учасників цивільного обороту. Це відбувається тому, що права та охоронювані законом інтереси власників облігацій захищено більш надійно ніж інших кредиторів СІУ, чому сприяє застава іпотечного покриття облігацій.